

Podczas sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów, która odbyła się 5 marca, przywódcy lokalni i regionalni przyjęli opinię dotyczącą pakietu European Grids Package. Dokument wzywa do wzmocnienia roli miast i regionów w zarządzaniu europejską infrastrukturą energetyczną oraz podkreśla potrzebę sprawiedliwego podziału kosztów rozwoju sieci i ochrony gospodarstw domowych o niskich dochodach.

W przyjętej opinii samorządowcy domagają się, aby regiony i miasta miały wiążącą rolę w zarządzaniu sieciami energetycznymi Unii Europejskiej. Wzywają również Komisję Europejską do zaproszenia Komitetu Regionów do udziału w Task Force ds. Unii Energetycznej, tak aby lokalna i regionalna perspektywa była uwzględniana w procesie podejmowania decyzji dotyczących polityki energetycznej UE.

Przyjęcie opinii następuje w czasie rosnących napięć geopolitycznych, które wpływają na ceny energii w Europie. W opinii podkreślono, że modernizacja europejskiej infrastruktury elektroenergetycznej stała się nie tylko kwestią realizacji celów klimatycznych, lecz także elementem bezpieczeństwa energetycznego. Europa dysponuje jedną z najbardziej połączonych sieci elektroenergetycznych na świecie, jednak starzejąca się infrastruktura oraz ograniczona przepustowość połączeń międzysystemowych powodują powstawanie poważnych wąskich gardeł i przeciążeń w całej Unii.

Komisja Europejska szacuje, że modernizacja infrastruktury sieciowej wymaga inwestycji na poziomie 1,2 biliona euro. Jednocześnie przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych zwrócili uwagę, że proponowane rozwiązania w zbyt dużym stopniu opierają się na podejściu odgórnym, które może utrudnić skuteczną transformację energetyczną.

W opinii zaproponowano utworzenie ram lokalnych działań i wdrażania energetycznego (LEAD), które miałyby wspierać procedury wydawania pozwoleń oraz wdrażanie rozwiązań na poziomie lokalnym i regionalnym. Podkreślono również, że miasta i regiony powinny być uznane za partnerów w planowaniu, działaniach rzeczniczych, procesach wydawania pozwoleń oraz monitorowaniu inwestycji w sieci energetyczne. Ma to zapewnić, że rozbudowa infrastruktury będzie zgodna z lokalnymi priorytetami rozwojowymi oraz potrzebami związanymi z adaptacją do zmian klimatu.

Samorządowcy wskazali także na kwestie przystępności cen energii. W ich ocenie rozwój sieci musi w sposób wyraźny przyczyniać się do obniżenia rachunków dla gospodarstw domowych. Koszty rozbudowy powinny być sprawiedliwie dzielone pomiędzy wszystkich użytkowników systemu, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej ochrony dla gospodarstw o niskich dochodach.

W opinii zaproponowano również obniżenie progu obowiązkowego dzielenia się korzyściami z lokalnymi społecznościami z 10 MW do 5 MW. Władze lokalne i regionalne miałyby odgrywać formalną rolę w projektowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu tych mechanizmów.

Sprawozdawczyni opinii, Clare Colleran Molloy, zastępczyni burmistrza hrabstwa Clare w Irlandii, podkreśliła, że Europa nie będzie w stanie zapewnić przystępnej cenowo, czystej i bezpiecznej energii bez pilnej modernizacji swoich sieci elektroenergetycznych. Jak wskazała, regiony takie jak hrabstwo Clare pokazują, jak duży potencjał energii odnawialnej jest obecnie tracony z powodu przestarzałej infrastruktury. Jej zdaniem modernizacja sieci powinna stać się europejskim priorytetem, z obywatelami i regionami w centrum transformacji energetycznej.

Pakiet European Grids Package został przedstawiony przez Komisję Europejską 10 grudnia 2025 r. Choć Unia Europejska posiada jedną z najbardziej rozbudowanych i odpornych sieci elektroenergetycznych na świecie, infrastruktura ta stoi dziś przed poważnymi wyzwaniami. Należą do nich m.in. niewystarczająca przepustowość sieci wobec rosnącej liczby wniosków o przyłączenie, opóźnienia w realizacji projektów oraz zagrożenia dla bezpieczeństwa infrastruktury energetycznej.